

Initiatiefvraag 2023-2024 tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling

Inhoud

1. Subsidievraag	2
Inleiding.....	2
Subsidietafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling	2
Leeswijzer	2
1.1. Beschrijving kompaskoers	3
Koers 1.2 Inwoners ontdekken en ontwikkelen hun talenten en vaardigheden	3
Koers 1.5 Meer inwoners met een gezonde leefstijl	4
1.2 Beoogde maatschappelijke effecten, vraagstelling en doelgroep	4
Beoogde maatschappelijke effecten	4
Vraagstelling	5
Doelgroep	7
1.3 Kaders en aanvullende uitgangspunten.....	8
Kaders.....	8
Samenwerking	8
Buiten de initiatiefvraag	9
Gebiedsgericht werken	10
Inzet combinatiefunctionarissen	10
Coronaherstelbeleid.....	11
2. Uitvoeringsplan	11
2.1. Monitoring en effectmeting	12
3. Financiële uitgangspunten	13
Geoommerkte en ongeoommerkte budgetten	13
Combinatiefunctionarissen	13
Bijlage 1- Achtergrond, huidige situatie en trends	14
Brede (buurt) school en Integraal kind en educatie centrum (IKEC)	15
Aansluiting onderwijs en voorliggend veld	16
Sterk voor Noord.....	16

1. Subsidievraag

Inleiding

In 2019 is de gemeente Leidschendam-Voorburg begonnen met de subsidietafels in het sociaal domein. Partners uit het maatschappelijk veld gaan met elkaar bepalen welke activiteiten ze in kunnen zetten om de door gemeente gestelde doelen te bereiken. De maatschappelijk partners staan immers dicht bij de inwoner en hebben allerlei expertise in huis om te bepalen wat de behoefte van inwoners is en hoe zij hierbij kunnen aansluiten. De tafels zijn georganiseerd rond vijf thema's: Opgroeien en opvoeden, Financieel zelfredzame en digi- en Taalvaardige inwoners en Integratie, Basisvaardigheden en Talentontwikkeling, Zelfredzame Inwoners en Betrokken en Inclusief.

De doelen van de gemeente in het sociaal domein zijn vastgelegd in het Sociaal Kompas¹. Om deze doelen te behalen, werkt de gemeente Leidschendam-Voorburg met 'initiatiefvragen'. Hierin staat beschreven wat de gemeente rond een bepaald thema wil bereiken, wat de concrete doelen zijn. Deze initiatiefvragen vormen de basis voor de subsidietafels.

Subsidietafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling

In dit document wordt de initiatiefvraag voor de subsidietafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling voor de subsidiejaren 2023-2024 uiteengezet. Op basis van deze initiatiefvraag is het de bedoeling dat de tafelpartners met elkaar tot een uitvoeringsplan komen om gezamenlijk bij te dragen aan de in de initiatiefvraag gestelde doelen. De gemeente faciliteert hierbij.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 staan de ambities van de gemeente beschreven. Eerst wordt in 1.1 de kompaskoers beschreven. Vervolgens wordt in 1.2 gekeken naar de beoogde maatschappelijke effecten, doelen, vraagstelling en de doelgroep uiteengezet.

Wat willen we bereiken met deze tafel? Wat willen we bereiken met deze tafel? Tenslotte worden in 1.3 een aantal aanvullende uitgangspunten benoemd. Waar moet de tafel rekening mee houden? Wat ligt er aan extra opgaven bepaald door het rijk etc. Welke ambities zijn er nog meer?

Waar de gemeente in hoofdstuk 1 de probleemstelling beschrijft, komt in hoofdstuk 2 het proces te staan. Hierin staat beschreven hoe het uitvoeringsplan moet worden opgezet. Eerst wordt gevraagd om een nadere analyse van de huidige cijfers, waar mogelijk zowel kwalitatief als kwantitatief. Dit vormt vervolgens de basis voor de uitwerking van de doelen. Welke resultaten willen we behalen? Hoe doen we dat?

¹ <https://www.lv.nl/sociaal-kompas>

Wie is waarvoor verantwoordelijk en wat is ervoor nodig om de doelen te bereiken?
Ook wordt aandacht besteed aan de monitoring en de impact.

In hoofdstuk 3 komen de financiële uitgangspunten aan de orde.

Ten slotte worden in de bijlage de huidige trends en ontwikkelingen beschreven die nu bekend zijn bij de gemeente. Dit is de nulmeting van waaruit de beoogde maatschappelijke effecten, doelen, vraagstelling en de doelgroep in 1.2 worden benoemd.

1.1. Beschrijving kompaskoers

De initiatievraag is herleid uit het door de gemeente aangescherpte visiedocument voor het sociaal domein 'aanscherping sociaal kompas'. In het sociaal kompas zijn koersen bepaald waar de gemeente middels het aanbod van de partners in het veld aan wil bijdragen om zo het algemene doel te realiseren dat bewoners van de gemeente naar vermogen deel kunnen (blijven) nemen in de maatschappij. Belangrijke grondslagen in het sociaal kompas zijn: zelfredzaamheid, samenredzaamheid en autonomie.

In de aanscherping van het Sociaal Kompas (december 2021) zijn de gestelde koersen gebleven. Wel wordt er onder andere een beweging gemaakt naar: minder helpen, maar zorgen dat èn minder curatief, meer preventief. Dit kan betekenen dat er in de uitvoering andere accenten komen te liggen en andere keuzes worden gemaakt.

Aan de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling wordt vanuit een tweetal kompaskoersen gewerkt:

Koers 1.2 Inwoners ontdekken en ontwikkelen hun talenten en vaardigheden

Door te investeren in basisvaardigheden en talenten kunnen inwoners het beste uit zichzelf halen. Dit versterkt niet alleen het gevoel van welzijn en eigenwaarde, maar zorgt er ook voor dat inwoners competenties verwerven waarmee ze actief kunnen zijn in de samenleving op een manier die bij hen past. Fysieke, financiële en sociale belemmeringen voor inwoners om zich te ontwikkelen moeten waar mogelijk weggenomen worden. Dat begint al op jonge leeftijd met een focus op brede talentontwikkeling. Het blijft ook op latere leeftijd gelden met bijvoorbeeld een aansprekend aanbod van kunst en cultuur, een eigentijdse bibliotheekfunctie en educatieve cursussen gericht op '21st century skills'².

Talenten en vaardigheden betreffen niet alleen kunst en cultuur, maar ook sport en bewegen, media en algemene en maatschappelijke vaardigheden, zoals lezen, digitale vaardigheden en presenteren.

² 21st skills zijn: Communiceren, samenwerken, sociale & culturele vaardigheden, zelfregulering, kritisch denken, creatief denken, probleem oplossen, computational thinking, informatievaardigheden, ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid

Koers 1.5 Meer inwoners met een gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl draagt bij aan een goede participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Een gezonde leefstijl begint op jonge leeftijd en is ook op latere leeftijd van groot belang. Centraal staat vroegtijdige signalering bij ongezonde leefstijl, kennisdeling over gezonde leefstijl en het optimaal benutten van de openbare ruimte en sportfaciliteiten. Goed onderwijs en een gezonde leefstijl zijn in het belang van de lokale samenleving.

1.2 Beoogde maatschappelijke effecten, vraagstelling en doelgroep

Beoogde maatschappelijke effecten

De kompasdoelen uit het Sociaal Kompas geven de maatschappelijke doelen aan. De bijbehorende beoogde maatschappelijke effecten zijn:

- Er zijn 14.876 kinderen in Leidschendam-Voorburg – Gewenst effect is dat zij allen toegang hebben tot het aanbod voor basisvaardigheden en talentontwikkeling
- 1.200 kinderen groeien op in armoede - Gewenst effect is dat de achterstand op gezondheid en de kansenongelijkheid voor hen afneemt
- 1.250 kinderen (2-16 jr) hebben overgewicht - Gewenst effect is dat dit afneemt en kinderen een gezonde leefstijl hebben

Kinderen en jongeren, en met name de jeugdigen met een lage SES in onze gemeente, nemen vaker deel aan activiteiten die worden aangeboden en die een bijdrage leveren aan hun talentontwikkeling, zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en participatie in de samenleving.

Er is een stabiele basisinfrastructuur met een breed aanbod van gezondheids-, sport-, kunst-, media- en cultuurvoorzieningen die bijdragen aan de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van communiceren, samenwerken, sociale & culturele vaardigheden, zelfregulering, kritisch denken, creatief denken, probleem oplossen, computational thinking, informatievaardigheden, ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid en gezonde leefstijl. De voorzieningen zijn aantrekkelijk, samenhangend, modern en laagdrempelig voor en appellerend aan (toekomstige) gebruikers.

Een afgestemd en aanvullend aanbod

- Cultuur- en sportaanbieders wordt gevraagd om zich in te zetten voor het stimuleren van talentontwikkeling tijdens en buiten school en daarbij aandacht te besteden aan een goede aansluiting op het aanbod van en op scholen en andere aanbieders.

Er wordt hierbij extra aandacht gevraagd voor jongeren in de eerste jaren van de middelbare school.

- Maatschappelijke organisaties werken samen om twee klassen jongeren op de middelbare school kennis te laten maken met vrijwillige inzet (in het kader van de maatschappelijke dienstdienst) zodat zij ervaren dat iets over hebben voor een ander voldoening en waardering oplevert aan beide zijden. Hiermee kunnen zij hun vaardigheden, zelfvertrouwen en netwerk vergroten.
- Maatschappelijke organisaties werken samen met mediaorganisaties aan onder meer sociale platforms om het bereik te vergroten. In het uitvoeringsplan dienen organisaties aan te geven welke communicatiestrategie, -middelen en -organisaties zij willen inzetten om het bereik van hun communicatie uitingen te vergroten en in de budgetten geven zij het communicatiebudget aan.
- In vakanties wordt gebruik gemaakt van het platform www.lv2do.nl waar het aanbod voor kinderen en jongeren op wordt gecommuniceerd.
- Jeugdigen krijgen zelf een stem in het bepalen wat er aan activiteiten wordt georganiseerd, bijvoorbeeld door deel te nemen aan een jongerenraad.

Deelnemers uit alle wijken, maar extra inzet voor de aandachtswijken

In het uitvoeringsplan geven organisaties aan wat zij doen om hun aanbod te laten aansluiten bij alle inwoners. Hierbij wordt specifiek aandacht gevraagd voor (jonge) inwoners uit aandachtswijken. Drempels die bekend zijn zoals financiële en vervoersdrempels worden verder in kaart gebracht en er wordt inzet gevraagd om deze drempels te verlagen.

Vraagstelling

Centraal in de doelstellingen voor de subsidietafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling staat:

- Het realiseren van een divers aanbod voor het ontwikkelen van basisvaardigheden en talenten van kinderen en jongeren via cultuureducatie en sportaanbod
- Het stimuleren van langdurige sportdeelname en cultuurparticipatie onder kinderen en jongeren.
- Zorgdragen voor de toegankelijkheid (financieel, organisatorisch, psychosociaal en fysiek) voor alle jonge inwoners van dit aanbod, ongeacht sociaaleconomische status of andere belemmerende factoren
- Het organiseren van een vertegenwoordiging van jeugd en jongeren waarmee zij een stem krijgen in wat er wordt aangeboden

Ervaren drempels – fysiek, financieel, sociaal (psychologisch)

Er is een samenhang tussen sociaaleconomische status (SES) en lidmaatschap van sportclubs en deelname aan cultuuraanbod (muziekles, theaterles etc.); hoe lager de SES hoe lager de deelname cijfers.

Uit het rapport van het Kennis- en Informatie Systeem Sport (KISS 2018), blijkt dat gelijk in Nederland, ook in Leidschendam-Voorburg geldt dat in de wijken met inwoners met een laag sociaaleconomische status deelname aan het verenigingsleven lager is: 14,3% in de laagste SES wijken- tegenover 39,3% in de hoogste SES wijken. Dit gaat dan ook zeker de doelgroep kinderen en jongeren aan. Want hetzelfde rapport van KISS laat in cijfers zien dat het lid zijn van een sportvereniging landelijk met name in de leeftijdsgroep 10 tot 20 jaar het hoogste is. Het niet deelnemen aan sport heeft op de ontwikkeling van kinderen en jeugd een negatieve invloed op o.a. de gezondheid, motorische- en sociale vaardigheden. Meer achtergrond is te vinden op diverse websites.³

Financiële beperkingen

Een belangrijk obstakel om mee te doen zijn de kosten die komen kijken bij lidmaatschap. Het zijn niet alleen de kosten voor lidmaatschap maar ook de bijkomende kosten voor bijvoorbeeld instrumenten, sportkleding en schoenen, en het vervoer van en naar de club.

Er zijn allerlei regelingen om met korting gebruik te maken van dergelijk aanbod, waarvan de meest bekende de Ooievaarspas. Ook zijn er leenregelingen voor muziekinstrumenten via bijv. Stichting Leergeld.

Desondanks nemen maar weinig jongeren met een Ooievaarspas deel aan het bestaande aanbod. In het schooljaar 2018-2019 toen er nog geen corona was en iedereen nog van alle activiteiten gebruik kon maken waren dat:

- 73 transacties/63 unieke pashouders lidmaatschappen/contributies cultuur t/m 17 jaar
- 85 transacties/68 unieke pashouders entree musea t/m 17 jaar
- 136 transacties/114 unieke pashouders entree theaters t/m 17 jaar

Het is de moeite waard om te verkennen of kinderen zelf gebruik kunnen maken van de Ooievaarspas in plaats van via de ouders. Het is ook mogelijk dat er nog niet genoeg bekendheid is wat er allemaal mogelijk is met de Ooievaarspas als het aankomt op het culturele en sportieve aanbod. Hier wordt de komende jaren extra inzet op gevraagd.

³ <https://www.allesoversport.nl/thema/meedoen-door-sport-en-bewegen/mensen-met-een-lage-sociaal-economische-status-wat-drijft-en-belemmert-hen-bij-sport-en-bewegen/>; <https://www.rivm.nl/publicaties/belemmeringen-en-drijfveren-voor-sport-en-bewegen-bij-ondervertegenwoordigde-groepen>;

Fysieke beperkingen

De spreiding van het aanbod van sport en cultuur is niet in elk gebied gelijk. Als je ver moet reizen voor sport of cultuur zorgt dat voor hogere drempels om erheen te gaan. Het kan ook extra vervoerskosten met zich mee brengen en daarmee een financiële barrière vormen. Het streven is om in elk gebied een bereikbaar aanbod te hebben van sport en cultuur. Dit kan door slimme samenwerkingen aan te gaan met bijvoorbeeld de bibliotheek (aanwezig in Leidschendam-Noord, Voorburg en Stompwijk) en gebruik te maken van brede buurtscholen om het aanbod op aan te bieden. Hier wordt extra inzet op gevraagd de komende jaren.

Psychosociale beperkingen

Bepaalde sporten (bijv. hockey of ballet) of culturele activiteiten (klassieke muziek of juist hiphop) kunnen geassocieerd worden met andere sociale groepen. Er kan een psychosociale drempel ervaren worden doordat de eigen omgeving deelname afkeurt of uit angst voor het onbekende.

Een resultaat uit een proefproject uit Den Haag is dat het kansrijk is om de uren in de verlengde schooldag, het leerkanalenprofiel en de brede buurtschool in te vullen met aanbieders uit de directe omgeving van de school. Zo worden scholen zich beter bewust van het aanbod in de buurt. Ook de sociale en culturele drempels worden lager, omdat ouders en kinderen al vertrouwd zijn met het aanbod, de kunstvakdocenten en de plek. Eén van de proefprojecten maakte deel uit van een landelijk project. Uit dit project bleek dat hoe meer lessen in de eigen wijk gegeven worden, hoe meer ze ook buiten de school aanslaan.

Daarom is het belangrijk gericht uit te nodigen om mee te doen en het aanbod via de scholen aan te bieden. Hier wordt extra inzet op gevraagd de komende jaren.

Doelgroep

Voor de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling is gekozen te focussen op jeugdige inwoners (0-21 jaar). Dit omdat in de vroege jaren de basis wordt gelegd voor de verdere ontwikkeling en inzet hier dus het meeste effect heeft.

Er wordt voor kinderen van 0-4 jaar ingezet op voorschools aanbod van bijv. voorlezen en andere vormen van taalontwikkeling.

Voor kinderen met de basisschoolleeftijd 0-12 jaar wordt er voor basisvaardigheden aangesloten bij het aanbod dat op de scholen wordt aangeboden in de lesprogramma's. Dat betreft met name 21^e-eeuwse vaardigheden.

Talentontwikkeling kan voor deze kinderen zowel in nauwe samenwerking met de scholen plaatsvinden (Brede Buurtschool) als buitenschools worden aangeboden. Wel wordt er bijzondere aandacht gevraagd voor die kinderen die niet automatisch met sport – en culturaanbod in aanmerking komen. Hiervoor worden scholen geconsulteerd.

Voor jongeren vanaf 12 jaar neemt de deelname aan sport- en cultuuraanbod af. Middelbare scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het aanbod en het is minder vanzelfsprekend dat er aandacht is voor talentontwikkeling. Voor jongeren in de eerste twee jaar van de middelbare school (12-14 jaar) wordt meer inzet gevraagd. Het is belangrijk om ook risico's op kwetsbaarheid hierin mee te nemen; een lage SES, grote kans op eenzaamheid etc. Voor jongeren is het belangrijk elkaar te blijven ontmoeten buiten de eigen directe kring. Dit draagt bij aan onderling begrip en gevoel van verbondenheid. Daarom ligt het voor de hand de talentontwikkelingsprogramma's voor deze groep gemeente breed aan te bieden.

1.3 Kadern en aanvullende uitgangspunten

Kadern

De gemeentelijke beleidskadern waarop de vraagstelling aansluit, zijn:

1. Spelregels van de subsidietafels⁴
2. Sociaal Kompas 2017-2020
3. Herijkt Sociaal Kompas 2022 e.v.
4. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)
5. Proces visieontwikkeling bibliotheek en bijbehorende BBVs en moties
6. Cultuurvisie Van Forum tot Universum
7. LEA 2023-2025 en bijbehorende jaarplannen/Onderwijsvisie
8. Agenda Platform Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt (EOA) 2019-2022 en bijbehorende jaarplannen
9. Economische Agenda
10. Sport- en beweegvisie/Nationaal Sportakkoord
11. Brede Regeling Combinatiefuncties (onder voorbehoud)
12. Collegebesluit 19 mei 2020 inzake Maatschappelijke Diensttijd
13. Jeugdbeleid in wording
14. Tegen kindermishandeling

Samenwerking

Samenwerking tussen de subsidietafels

De tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling werkt op verschillende terreinen samen met de tafel(s) Opvoeden en opgroeien en Tafel Financiële Zelfredzaamheid.

- *Tafel Opvoeden en opgroeien (O&O)*

Naast de subsidietafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling ontwikkelt ook de subsidietafel Opgroeien en Opvoeden een activiteitenprogramma dat gericht is op de jeugd en jongeren. Waar de tafel O&O de focus legt op preventie en het veilig en

⁴ www.lv.nl/file/22395/download

gezond opgroeien ligt de focus van de tafel B&T op cultuureducatie voor kinderen en jongeren om via die weg talenten te ontwikkelen en bij te dragen aan zelfvertrouwen. We vragen de subsidiepartners van beide tafels hun activiteitenprogramma's tijdig op elkaar af te stemmen zodat we een op elkaar aansluitend programma kunnen bieden.

Tafel Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige inwoners & de integratie van nieuwkomers (tafel FIT).

Naast de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling richt de tafel FIT zich ook op basisvaardigheden. Het verschil in focus is echter dat de tafel B&T kinderen en jongeren als doelgroep heeft en de tafel FIT volwassenen.

Samenwerking tussen partners

We verwachten van partners:

- Samenwerken vanuit vertrouwen en maatschappelijke partners de ruimte geven om vanuit eigen inzicht en professionaliteit te kunnen werken
- Samenwerking tussen verschillende subsidiepartners wordt zoveel mogelijk gezocht, zodat het aanbod aansluitend en aanvullend is en dubbel aanbod wordt voorkomen.
- Samenwerking moet leiden tot een meer efficiënte, effectieve en innovatieve manier van werken.
- Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken
- Gecombineerde problematiek vraagt van de samenwerking: duidelijke vindbaarheid/communicatie en een duidelijke routing tussen tafelpartners

Samenwerking met scholen

Afstemming met scholen is een belangrijke voorwaarde voor passend aanbod en hierin wordt verder geïnvesteerd. Onderwijsorganisaties zijn belangrijke stakeholders en dienen betrokken te zijn bij de tafel en het uitvoeringsplan.

Organisaties dienen aan te geven hoe zij samenwerken en afstemmen met scholen (en evt. andere organisaties) en hoe zij werken aan synergie.

Met de scholen wordt afgestemd hoe zo goed mogelijk kan worden samengewerkt en alle doelgroepen, met name de meest kwetsbare, kunnen worden bereikt om te werken aan basisvaardigheden en talentontwikkeling.

Buiten de initiatievraag

- Ontwikkeling van toptalenten
- Alle vormen van individuele ondersteuning of hulpverlening (maatwerkvoorzieningen)

- Alle taken die vallen onder andere initiatiefvragen (m.n. Opgroeien en opvoeden, Zelfredzame inwoners, Financiële zelfredzaamheid en taalvaardigheid en Ruimte voor verschillen)
- Amateurkunst (aparte subsidielijnen)
- Musea en erfgoed (inclusief collectiebeheer) – (aparte subsidielijnen)
- Evenementenorganisatie (aparte subsidielijnen)
- Bieden van primair en voortgezet (speciaal) onderwijs en het mbo
- Huiswerkbegeleiding
- Bieden voor- en vroegschoolse voorzieningen en kinderopvang
- Vastgoed

Gebiedsgericht werken

Leidschendam-Voorburg bestaat uit verschillende wijken en buurten. Elke wijk of buurt heeft een eigen samenstelling qua inwoners wat zorgt voor een eigen behoefte aan ondersteuning en activiteiten. Aan tafelpartners wordt gevraagd hier rekening mee te houden in hun activiteitenaanbod.

Ook zijn er gebieden die als geheel een lage SES hebben. Dit geldt specifiek voor Bovenveen in Voorburg en Leidschendam-Noord. In 2020 is door de gemeente een start gemaakt met het Versterkingsprogramma Leidschendam-Noord. Dit programma richt zich op zowel fysieke als sociale versterking van dit gebied. Aan tafelpartners wordt gevraagd om met hun activiteiten zoveel mogelijk integraal aan te sluiten bij dit programma.

Inzet combinatiefunctionarissen

De afgelopen jaren heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg gebruik gemaakt van de Brede Regeling Combinatiefuncties. Dit is een landelijke regeling met matching funding van het Rijk van 40% voor de inzet van werknemers die zich op meerdere beleidsterreinen inzetten (bijvoorbeeld sport en cultuur, welzijn en sport etc).

Doelstellingen van de landelijke regeling voor combinatiefunctionarissen zijn:

1. *Een leven lang sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur voor iedereen mogelijk maken.*

Met in het bijzonder aandacht voor de (talent)ontwikkeling van jeugd en jongeren op en rond scholen, voor mensen die in armoede leven en voor andere groepen die belemmeringen ervaren om deel te nemen aan sport en cultuur (bijvoorbeeld vanwege leeftijd/levensfase, gender, fysieke en/ of mentale gezondheid, seksuele geaardheid en/ of etnische/ sociale achtergrond of positie).

2. *Duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders/vrijwilligersorganisaties.*

Bijvoorbeeld op het gebied van besturen, vrijwilligers, kader, diversiteit, inclusief en vraaggericht handelen.

3. Lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen.

Van aanbieders wordt verwacht dat zij meer gaan samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van besturen, vrijwilligers uitwisselen/opleiden, de kaders die zij stellen, hoe te werken aan diversiteit en elkaar kunnen versterken/aanvullen met het huidige aanbod en inclusief en vraaggericht handelen.

De Brede Regeling Combinatiefuncties was van toepassing t/m 2022 en wordt in de loop van 2022 geëvalueerd. Over het geheel van de tafels moest het totale aantal fte in 2022 17,10 bedragen, daarvan waren er 10,35 fte gerealiseerd op de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling door de inzet van o.a. buurtsportcoaches bij Sport en Welzijn.

Op het moment van schrijven van deze initiatievraag is nog niet duidelijk of en hoe deze regeling wordt voortgezet. Wel blijven de doelstellingen van kracht en zal de inzet van bijvoorbeeld buurtsportcoaches met deze doelstellingen op een zekere manier worden voortgezet in de komende periode.

Coronaherstelbeleid

De gevolgen van de coronacrisis zijn niet voor iedereen en op alle terreinen in dezelfde mate voelbaar. Deels treedt herstel op zonder dat de overheid een rol hoeft te pakken. Maar specifieke groepen worden wel hard geraakt. Om zorgvuldig in te kunnen spelen op de gevolgen van de coronacrisis voor de samenleving is een visie op herstelbeleid in de periode 2022-2025 vastgelegd, met daarbij behorende kaders. Het uitgangspunt is "sterker uit de crisis": herstellen, versterken en kansen verzilveren! Enerzijds focus op groepen inwoners die door de crisis het hardst getroffen zijn en verder achterop zijn geraakt. Hierbij vooral inzetten op het minder kwetsbaar maken van deze groepen, dus sterker uit de crisis komen. Anderzijds de gevolgen maar vooral ook de kansen die de crisis biedt, aanpakken en gebruiken om de samenleving te versterken. Dit betekent ook ontwikkelen en investeren en de samenhang opzoeken met reeds bestaande uitdagingen. Het herstelbeleid moet anders zijn dan de 'oude' oplossingen; de gemeente zet in op innovatieve en vernieuwende werkwijzen en interventies. Het opstellen en uitvoeren van het herstelbeleid vindt plaats in samenhang met bestaand beleid en (financiële) middelen. Het herstelbeleid is breder dan de inzet van de "bestemmingsreserve herstelbeleid". Goede afstemming tussen de subsidietafels en het herstelbeleid kan leiden tot synergie!

2. Uitvoeringsplan

In de doorontwikkeling van de subsidietafel is er veel aandacht voor het verbeteren en verstevigen van de onderlinge samenwerking. Dit moet leiden tot een meer effectieve manier van werken.

Er wordt horizontaal en verticaal samengewerkt in de keten. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking, initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken. Hierbij is het van belang om ook de samenwerking buiten de tafels op te zoeken en gebruik te maken van elkaars expertise.

Wanneer partners gezamenlijk een aanbod beschrijven in het uitvoeringsplan wordt van hen verwacht dat zij gezamenlijk één activiteit beschrijven, één monitoringformat aanleveren en één verantwoording indienen.

Veel inwoners die tot de doelgroepen van deze initiatiefvraag behoren wonen in een corporatiewoning. Corporaties hebben dan ook een belangrijke signalerende en verwijzende rol en kunnen meedenken over oplossingen. Daarom dient waar mogelijk de samenwerking met corporaties te worden gezocht.

2.1. Monitoring en effectmeting

Monitoring betekent 'volgen hoe het gaat'. Er wordt veel inzet gepleegd: mensen en materialen, tijd en geld. Afgelopen jaren is gemonitord aan de hand van de zogeheten stoplicht monitor. Groen betekende dat een activiteit was uitgevoerd volgens plan, oranje met aanpassingen en rood als dit niet was gebeurd. Tafelpartners legden dan ook aan elkaar uit wat hiervan de reden was.

Deze vorm van monitoring geeft inzicht in het wat er is gedaan en hoe het is gegaan (de output). Het geeft een overzicht over welke afspraken zijn gemaakt en uitgevoerd. Hier wordt ook mee doorgegaan.

Er mist echter informatie over 'het waarom' het wel of niet goed gaat en wat wordt bereikt. Wat is het effect van alle inzet en activiteiten en worden de doelen die zijn gesteld ook behaald? Wat is de impact van de gezamenlijke inzet op deze tafel?

De reden dat we dit willen weten is vooral om van te leren. Er worden doelen gesteld waarbij we de ambitie hebben dat steeds meer inwoners van Leidschendam-Voorburg een volwaardige plek in de maatschappij hebben en kunnen (blijven) meedoen in de samenleving. Dan moeten we weten of de subsidietafels daaraan bijdragen. Zitten we op de goede weg met wat wij doen en aanbieden? We moeten kunnen uitleggen wat we doen en waarom welke keuzes zijn gemaakt.

Tegelijk is het echter zeer lastig te bepalen wat het effect en de impact is van de gezamenlijke inzet. Toch is het doel om hier meer op te meten.

In het jaar 2022 is de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling begonnen met aanvullende monitoring. Daarbij is vooral gekeken naar:

- Communicatie van het aanbod – welke kanalen worden gebruikt?
- Bereik onder inwoners – welke kinderen/ jongeren nemen deel? Wat weten wij van deze kinderen?

- Wat zijn drempels voor deelname aan het aanbod voor deze kinderen en hun ouders en hoe kunnen die worden verkleind?
- Samenwerking met scholen – hoe wordt afgestemd en hoe vindt de verwijzing plaats?

In 2023/ 2024 gaan we een stap verder en vragen we voor het hele uitvoeringsplan en alle onderliggende activiteiten te monitoren op deze vlakken en de effecten te meten.

Aan de tafel wordt gevraagd om op twee doelen een effectmeting op te nemen in het uitvoeringsplan. Bij het effect wordt gekeken naar de directe effecten van de gezamenlijke output.

In het uitvoeringsplan wordt een hoofdstuk monitoring verwacht met daarin een analyse van de eerdere resultaten uit 2022 en een uitwerking van de wijze van monitoring voor 2023/2024.

Om dit te kunnen meten is zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie nodig. Dit betekent dat in ieder geval bij dit beoogde effect een nulmeting onderdeel moet zijn van het uitvoeringsplan.

3. Financiële uitgangspunten

Geormerkte en ongeormerkte budgetten

De basis van het subsidieplafond is gelegen in de meerjarenbegroting 2023. Dit komt op een voorlopig plafond voor:

Basisvaardigheden en Talentontwikkeling	€ 966.563,00
---	--------------

Het budget op de subsidietafel is te verdelen in geormerkte en ongeormerkte bedragen. Geormerkte bedragen zijn vanaf nu zonder de exploitatie van de Bibliotheek. Deze subsidie wordt voortaan via artikel 2.5 verstrekt. De overige geormerkte bedragen hebben een specifiek doel, veelal voortvloeiend uit een wettelijke taak. De ongeormerkte bedragen hebben nog geen specifieke bestemming en kunnen aan alle activiteiten worden besteed passend binnen de initiatievraag.

Combinatiefunctionarissen

Ook wordt in 2022 de inzet van combinatiefunctionarissen landelijk geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan zou de inzet verhoogd of verlaagd kunnen worden.

Daarnaast wordt gemeentelijk een financiële correctie verwacht. De rijksbijdrage voor de inzet van combinatiefunctionarissen is in de loop der jaren gelijk gebleven terwijl de gemeentelijke subsidiebedragen jaarlijks geïndexeerd (verhoogd) worden. Daardoor is de verhouding 40:60 van rijks gelden en gemeentegelden om de

combinatiefunctionarissen te financieren veranderd tot zo'n 25:75. Dit zal teruggedraaid moeten worden tot de gewenste verhouding.

Bijlage 1- Achtergrond, huidige situatie en trends

Om tot een goed aanbod te komen moeten we ons bewust zijn van een aantal maatschappelijke trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de initiatiefvraag. Hieronder gaan we in op een aantal van deze trends, die grotendeels ook aangedragen zijn door maatschappelijke partners in de afgelopen jaren.

Situatie basisvaardigheden en talentontwikkeling

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een groot aanbod voor het ontwikkelen van basisvaardigheden en talentontwikkeling. De aanwezigheid van verschillende vestigingen van de bibliotheek en theaters, sportclubs, zwembaden, muziekscholen en dansscholen garanderen een hoog algemeen voorzieningenniveau. Het is echter bekend dat niet iedereen in gelijke mate gebruik maakt van deze voorzieningen. Er zijn allerlei obstakels die dat in de weg staan, variërend van financiële, fysieke en psychosociale obstakels.

Basisvaardigheden

Basisvaardigheden zoals taal- en leesvaardigheid vormen letterlijk de basis voor hoe een kind het doet op school en in het verdere leven. Vroeg opgelopen achterstanden zijn moeilijk in te halen en zorgen voor een lagere inschaling voor het middelbaar onderwijs, minder mogelijkheden voor vervolgopleidingen en grotere kans op werkloosheid en laag inkomen⁵. Het is daarom belangrijk om zo vroeg mogelijk te beginnen met voorlezen en andere vormen van taalontwikkeling.

Het PISA rapport uit 2018 stelt: "Een goede leesvaardigheid is essentieel voor een succesvolle deelname aan de maatschappij. Goed kunnen lezen is nodig om bijvoorbeeld vacatures te begrijpen, een sollicitatieformulier in te vullen of gegevens van een poster te interpreteren. De variatie en het gebruik van geschreven materiaal neemt al jaren toe, mede onder invloed van de stijgende toegang tot internet.(...) Nederlandse leerlingen scoren in 2018 bovendien voor het eerst significant lager (in leesvaardigheidsscores) dan het gemiddelde van leerlingen uit de 15 EU-landen."⁶

Van de ongeveer 75.000 inwoners in Leidschendam-Voorburg zijn iets meer dan 10.000 kinderen lid van de bibliotheek. Er zijn ongeveer 6000 volwassenen lid van de bibliotheek. Ouders spelen in de leeftijdsgroep 0-6 jaar een hele belangrijke rol in het stimuleren van de taalontwikkeling. Het aanbod van de bibliotheek richt zich voor deze leeftijdsgroep ook vooral op de ouders en opvoeders. In gezinnen met laagtaalvaardige ouders wordt laaggeletterdheid vaak doorgegeven van generatie op

⁵ Zie rapport van het CPB uit 2020 'Ongelijkheid van het jonge kind'

⁶ Resultaten PISA-2018 in vogelvlucht, 2019 P.16/ 17

generatie. Boeken en voorlezen zijn binnen deze gezinnen vaak geen standaard onderdeel van de opvoeding. Daarom is het belangrijk bewust in te zetten om deze ouders te bereiken en te binden aan de bibliotheek.

Gezien de snelle digitalisering van de samenleving zijn ook digitale vaardigheden essentieel om vroeg mee te beginnen. Jonge kinderen komen wel veel in aanraking met digitale media, maar zijn nog te klein om hier wijs mee om te gaan. Ze moeten hierin worden begeleid door ouders en verzorgers. Dit begint dat met het voorleven van een balans tussen, scherm, boek en spel. Dit is een eerste basis om uiteindelijk 8 mediawijsheidscompetenties te ontwikkelen om persoonlijke doelen te realiseren.⁷

Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is een belangrijke aanjager voor zelfredzaamheid op latere leeftijd. Juist vaardigheden en talenten die aanvullend op (basis)schoolvakken worden ontwikkeld (bijvoorbeeld sportief, muzikaal of theateraal talent, maar ook presenteren of andere 21st century skills) zorgen voor een groter welbevinden en zelfvertrouwen van kinderen, waardoor zij later eerder aan nieuwe dingen beginnen en hun plek vinden in de maatschappij.

Brede (buurt) school en Integraal kind en educatie centrum (IKEC)

We spreken van een Brede (buurt)school wanneer er een combinatie wordt gemaakt tussen onderwijs en andere voorzieningen zoals naschoolse opvang, sport, welzijn of cultuur. De school werkt samen met andere organisaties om de school heen. Deze organisaties zitten soms in hetzelfde gebouw of in de directe omgeving. Het doel is een krachtige en rijke omgeving te creëren waar kinderen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.

Bij een Integraal kind (en educatie) centrum vormen school en kinderopvang één organisatie die werkt vanuit één pedagogische visie. Kinderopvang, peuterspeelzaal en onderwijs gaan zo veel mogelijk samen. Het verschilt per school welke organisaties bij de Brede scholen of IK(E)C's betrokken zijn. Deze scholen zijn vaak een ontmoetingsplek in een wijk. Daarom zijn er ook regelmatig voorzieningen die in een maatschappelijke behoefte voorzien, zoals opvoedingscursussen voor ouders of inburgeringscursussen voor buurtbewoners.

Door kinderen een breed pakket aan activiteiten aan te bieden, wordt er bijgedragen aan basisvaardigheden zoals taal, of talentontwikkeling op het gebied van sport en cultuur. Hiermee zijn de kinderen beter voorbereid en gekwalificeerd om aan het voortgezet onderwijs te kunnen beginnen. Het creëert een goede start van jonge kinderen, en draagt zo ook bij aan het vergroten van kansengelijkheid.

Tegelijkertijd worden ouders door een brede schooldag beter in staat gesteld werk en zorg te combineren en zo een goed inkomen te realiseren.

⁷ <https://netwerkmediawijsheid.nl/wp-content/uploads/sites/6/2021/05/Toelichting-Mediawijsheid-Competentiemodel-2021-2.pdf>

Een voorbeeld van een IKEC is de Waterlelie in Leidschendam, dat van 7 tot 19 uur open wil zijn en kinderen (en hun ouders) gedurende al die uren een aanbod willen kunnen doen.

Afgelopen jaren is ingezet op aanbod via de brede buurtscholen, omdat er extra aandacht nodig was in bepaalde gebieden. Er zijn 7 brede buurtscholen in Leidschendam-Voorburg van de in totaal 21 scholen. Niet alle scholen zijn dus brede buurtscholen en op andere scholen zijn ook kwetsbare kinderen. Het is belangrijk om alle scholen te blijven betrekken bij het stimuleren van kwetsbare kinderen om te gaan of blijven meedoen.

Aansluiting onderwijs en voorliggend veld

Scholen werken samen met maatschappelijke partners rondom Gelijke Kansen (voor- en vroegschoolse educatie) en Brede Ontwikkeling (basis en voortgezet onderwijs) binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Het is de gezamenlijke wens van de LEA-partners in de gemeente om kinderen kansen te bieden op een brede ontwikkeling en ervoor te zorgen dat zij in aanraking kunnen (blijven) komen met aanbod en activiteiten op het gebied van kunst- en cultuureducatie, leesbevordering, sport en bewegen, sociale ontwikkeling en burgerschap. Dit is in lijn met de uitvraag in deze initiatiefvraag.

Eenzaamheid onder jongeren

Eenzaamheid onder jongeren werd al voor corona een punt van aandacht. Zo bleek dat eenzaamheid niet alleen bij ouderen voorkomt, maar ook, in soms ernstige mate, bij de jeugd. En dit kan grote gevolgen hebben voor hun latere levensfasen. Door corona en alle beperkende maatregelen die jongeren ondervonden werd het probleem nog groter en kwam het hoog op de politieke agenda. Kennisinstituut Movisie heeft mede in overleg met het ministerie van VWS vanaf 2019 onderzoek gedaan naar eenzaamheid onder jongeren. In dit rapport worden oorzaken en gevolgen van eenzaamheid beschreven:

- persoonlijkheidsfactoren, zoals een laag zelfvertrouwen, verlegenheid, introversie en gebrek aan sociale en emotionele vaardigheden.
- relationele factoren, zoals het gebrek aan sociale contacten, hoge verwachtingen van sociale relaties, ontbreken van veilige hechting met ouders en familieconflicten;
- maatschappelijke factoren, zoals normen en waarden van sociale relaties, negatieve beeldvorming, pesten, uitsluiting, individualisering en armoede.

Ernstige, langdurige eenzaamheid zorgt voor grote negatieve geestelijke en lichamelijke gevolgen. Dat heeft ook effect op de motivatie voor school en kan zorgen voor een ongezonde leefstijl.⁸

Sterk voor Noord

⁸ Eenzaamheid onder jongeren, Movisie, april 2021

In het najaar 2021 is door de gemeenteraad besloten dat er in Leidschendam-Noord (Prinsenhof hoogbouw en De Heuvel/Amstelwijk) een integrale aanpak wordt uitgevoerd voor de lange termijn om te werken aan de verbetering van dit gebied. Veel inwoners wonen met plezier in Leidschendam-Noord en voelen zich er thuis. Hoewel er veel goed gaat, blijkt uit onderzoek dat er een aantal onderwerpen zijn die extra aandacht nodig hebben, zoals gezondheid, meedoen, veiligheid en wonen. Er is sprake van een kloof met de rest van de gemeente. Huishoudens hebben moeite om rond te komen. Er zijn gezinnen waarin er generatie op generatie geen werk is. Veel kinderen groeien op in armoede. Opgroeien in Leidschendam-Noord betekent dat je minder kansen hebt, ook later op de arbeidsmarkt.

In het programma Sterk voor Noord werken inwoners, gemeente, corporaties, maatschappelijke partners, zorginstellingen, scholen, het bedrijfsleven en politie samen om dit tijt keren en te bouwen aan een kansrijke toekomst voor alle inwoners in Leidschendam-Noord.

De verwachting is dat het een generatie duurt om de achterstanden in het gebied in te lopen. Daarom wordt de komende 20 jaar samengewerkt aan drie opgaven:

- Jeugd en onderwijs: Jeugdigen die opgroeien in Leidschendam-Noord hebben gelijke kansen op het ontwikkelen van talenten en vaardigheden;
- Financiële zelfredzaamheid: Inwoners in Leidschendam-Noord kunnen zich financieel goed redden en doen mee naar vermogen;
- Fijn en veilig wonen: Prinsenhof hoogbouw en De Heuvel/Amstelwijk zijn diverse wijken waar inwoners prettig en veilig wonen.

Van onze maatschappelijke partners verwachten wij dat zij zich waar mogelijk aansluiten bij dit programma en dit laten zien in hun activiteiten.

Tegengaan van kansenongelijkheid via Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Binnen het onderwijs wordt extra aandacht besteed aan het inlopen van de achterstanden door corona. Hier is landelijk het Nationaal Programma Onderwijs voor in het leven geroepen dat wordt uitgevoerd met extra middelen voor de schooljaren 2021/2022 en 2022/2023. Een aantal van de partners van de subsidietafel hebben in 2021 en 2022 een rol gespeeld in het NPO in coördinatie met de scholen.

Behalve dat het NPO gericht is op het inlopen van achterstanden bij de kennisvakken, is de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren van belang. Cultuureducatie en sport kunnen hieraan een bijdrage leveren. Ook taal en rekenen en andere leergebieden kunnen profijt hebben van deze activiteiten. Uit rapporten zoals van het LKCA⁹ en op de website van het NPO¹⁰ wordt aangegeven dat afstemming tussen binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten het meeste effect heeft.

⁹ LKCA publicatie: De rol van cultuureducatie in het Nationaal Programma Onderwijs, Een handreiking en inspiratie, 12 juli 2021

¹⁰ <https://www.nponderwijs.nl/>